

Borgviks skola ekonomisk förening
Org.nr. 769601-3486
christian@umeland.se

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Borgviks skola belägen i Grums kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Borgviks skola ekonomisk förening att senast den **2 november 2020** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen (Enheten för ekonomisk granskning) rekommenderar den 12 september 2019 en riktad tillsyn av Borgviks skola utifrån ekonomiska förutsättningar eftersom huvudmannen bedöms sakna ekonomiska förutsättningar som lever upp till författningskraven. Bedömningen grundas huvudsakligen på att huvudmannen inte bär sina kostnader samt att det egna kapitalet är förbrukat.

Utifrån uppgifterna genomförde Skolinspektionen en riktad tillsyn den 29 januari 2020 där Skolinspektionen granskade olika delar av verksamheten och genomförde en ägar- och ledningsprövning samt en prövning av verksamhetens ekonomiska förutsättningar.

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns flera brister i verksamheten, där den allvarligaste bristen är att huvudmannen inte har ekonomiska förutsättningar att följa gällande föreskrifter. Detta innefattar bland annat att verksamheten inte burit sina kostnader. Andra brister i verksamheten som på olika sätt kan påverka elevernas möjligheter att nå kunskapskraven är att det saknas tillgång till studie- och yrkesvägledning, att det saknas tillgång till samtliga funktioner som ska ingå i elevhälsan liksom tillgång till skolbibliotek.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Borgviks skola ekonomisk förening inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elever ges en studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet så att eleverna får pröva och utveckla sina intressen oberoende av könstillhörighet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Huvudmannen och rektorn ska se till att elever ges en studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. I detta ingår att:

- Rektorn ser till så att eleverna får pröva och utveckla sina intressen för framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. Detta kan bland annat innefatta att göra studiebesök hos olika yrkesverksamma i närområdet eller ta emot besök från företrädare för olika yrken och utbildningar.

Förutsättningar för utbildningen

Skolinspektionen konstaterar att Borgviks skola ekonomisk förening inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen ser till att det på grundskoleenheterna finns tillgång till elevhälsa för eleverna i förskoleklass och grundskola, så att den kan användas främst förebyggande och hälsofrämjande och för att stödja elevernas utveckling mot målen. (2 kap. 25 § skollagen)
- Huvudmannen ser till att det på grundskoleenheterna finns tillgång till skolbibliotek, som kan användas för att stödja elevernas lärande och utveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Huvudmannen ska säkerställa att det finns tillgång till kurator, psykolog och skolläkare.

Huvudmannen ska säkerställa att tillgången på elevhälsa är tillräcklig för att elevhälsan ska kunna arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande.

Huvudmannen ska se till att det på grundskoleenheterna finns tillgång till skolbibliotek, som kan användas för att stödja elevernas lärande och utveckling.

Ägar- och ledningsprövning samt ekonomiska förutsättningar

Skolinspektionen konstaterar att Borgviks skola ekonomisk förening inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen har ekonomiska förutsättningar för att bedriva skolverksamhet enligt författningarnas krav. (2 kap. 5 § skollagen)

Åtgärder

Huvudmannen ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. I detta ingår att huvudmannen ska:

Se till att verksamheten bär sina kostnader alternativt se till att huvudmannen har medel att hantera framtida resultatmässiga förluster. Att verksamheten bär sina kostnader kan visas genom att huvudmannen inkommer med en aktuell resultat- och balansrapport inte äldre än två månader innan ovanstående redovisningsdatum samt resultatbudgetar för perioden därefter fram till och med 30 juni 2021.

Budgetarna ska avse huvudmannens hela verksamhet. En motivering till nivån på budgetposterna, där hänsyn ska tas till att författningskraven uppfylls avseende verksamhetens kvalitet, ska medfölja budgetarna.

- Bär verksamheten inte sina kostnader ska huvudmannen istället se till att ha medel att hantera framtida resultatmässiga förluster. Detta kan uppnås genom att ytterligare kapital tillskjuts huvudmannen genom exempelvis medlemstillskott och kan visas genom att huvudmannen inkommer med en aktuell resultat- och balansrapport inte äldre än två månader innan ovanstående redovisningsdatum samt tillhörande underlag som verifierar tillskottet.

Se till att det egna kapitalet återställs, vilket innebär att det egna kapitalet minst uppgår till summan av medlemsinsatserna. Medlemsinsatserna är negativa i huvudmannens årsredovisning per 30 juni 2019 samt de preliminära rapporterna avseende perioden 1 juli 2019 till 31 oktober 2019 vilket inte är möjligt. Utred hur stora medlemsinsatserna är, dessa ska uppgå till minst 0 kronor.

- Ovanstående kan uppnås genom att kapital tillskjuts huvudmannen genom exempelvis medlemstillskott och kan visas genom att huvudmannen inkommer med en uppdaterad resultat- och balansrapport inte äldre än två månader samt tillhörande underlag som verifierar tillskottet. Det egna kapitalet kan även återställas genom att huvudmannen genererar resultatmässiga vinster. Detta kan visas genom att huvudmannen inkommer med en aktuell resultat- och balansrapport inte äldre än två månader innan ovanstående redovisningsdatum.

Se till att huvudmannen har ekonomiskt utrymme att löpande kunna betala sina skulder när de förfaller till betalning.

- Det ekonomiska utrymmet kan exempelvis visas genom att huvudmannen inkommer med en aktuell resultat- och balansrapport inte äldre än två månader räknat från redovisningsdatum samt månadsvisa likviditetsbudgetar för perioden därefter fram till och med 30 juni 2021 där förväntade in- och utbetalningar framgår. Budgetarna ska avse huvudmannens hela verksamhet. En tillförlitlig motivering till nivån på budgetposterna, där hänsyn ska tas till att författningskraven uppfylls avseende verksamhetens kvalitet, ska medfölja budgetarna. Eventuell extern finansiering ska styrkas med exempelvis kreditavtal.

Skolinspektionens bedömning

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i den studie- och yrkesorienterande verksamheten på skolan. Bedömningen görs eftersom det saknas ett organiserat arbete med studie- och yrkesvägledning vid skolan. Det finns inte något organiserat arbete för att se till att eleverna får pröva och utveckla sina intressen för framtiden, såsom exempelvis studiebesök hos olika yrkesverksamma i närområdet eller ta emot besök från företrädare för olika yrken och utbildningar.

Av skollagen framgår att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Av läroplanen för grundskolan framgår att rektorn har ansvar för att samverka med skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Det framgår även att den studie- och yrkesorienterande verksamheten ska organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning,

Det framgår av intervjuer med lärare och rektorn att studie- och yrkesvägledningen är begränsad vid skolan och rör endast språkval. Det finns inte någon studie- och yrkesvägledare som är kopplad till skolan. Rektorn säger vid intervju att han är medveten om att skolan har brister när det gäller studie- och yrkesvägledning. Det behöver vi ta itu med även om studie- och yrkesvägledningen kommer in på olika sätt i undervisningen, men inte tillräckligt, säger rektorn. De skulle exempelvis behöva göra studiebesök och prata med eleverna om olika yrken, säger rektorn. De har inte heller haft inne någon studie- och yrkesvägledare för att prata med lärarna om framtida studie- och yrkesval så att de kan vägleda sina elever. Även lärarna uppger att de inte har någon studie- och yrkesvägledning vid skolan. Det har de inte tänkt på, säger de. Lärarna beskriver inte att de gör några studiebesök hos olika yrkesverksamma i närområdet eller ta emot besök från företrädare för olika yrken och utbildningar.

Vikten av och möjligheterna att vidareutbilda sig tas upp som del av det årliga motivationsarbetet av hela arbetslaget med i huvudsak mellanstadieeleverna, uppger rektorn. Ansvarig lärare i moderna språk har planerade samtal med eleverna i åk 5 med syfte att förbereda dem inför språkvalet. Vikten av meritpoäng och språkets användning betonas i samtalet, uppger rektorn.

Motivering till föreläggande som ingripande

Borgviks skola ekonomisk förenings verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Borgviks skola ekonomisk förening föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för utbildningen

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i de förutsättningar som huvudmannen ska se till att det ska finnas vid en skola. Det saknas tillräcklig tillgång till elevhälsa på

Borgviks skola eftersom kurator, psykolog och skolläkare saknas och därför inte har förutsättningar att användas främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Det saknas utrymme för förebyggande och främjande arbete då elevhälsopersonalen är på skolan begränsad tid och med få möjligheter att delta i planering och genomförande av övrig personals förebyggande och främjande arbete. Att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande innebär att viktig kompetens om olika perspektiv på skolans mer generellt inriktade uppgifter så som elevernas arbetsmiljö, värdegrundsfrågor, livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet och sex- och samlevnadsundervisning riskerar att utebli.

Skolinspektionen bedömer även att det på Borgviksskola saknas ett skolbibliotek som uppfyller författningarnas krav. De bokhyllor med litteratur som finns tillgängliga kan inte anses tillräckligt för att utgöra en ordnad resurs av medier och information som ingår i skolans pedagogiska verksamhet, eftersom utbudet är alltför begränsat och inte heller ordnat eller systematiserat. Att eleverna en gång per termin, genom en bibliotekarie som besöker skolan får möjlighet att ta del av och låna ur ett större utbud anses inte tillräckligt för att skollagens krav på skolbibliotek ska vara uppfyllt.

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklass och grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare föreskriver skollagen att det ska finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 275 ff) anges att elevhälsans fokus ska vara förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som t.ex. arbetet mot kränkande behandling, livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet och sex- och samlevnadsundervisning. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor. I förarbetena anges även att elevhälsans arbete förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper.

Enligt skollagen ska vidare eleverna i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek. Enligt läroplanen för grundskolan är det rektors ansvar att skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bland annat skolbibliotek och digitala verktyg.

Vid Skolinspektionens utredning framkommer – genom intervjuer med representanter för elevhälsan, lärare och rektor - att det saknas kurator, psykolog och skolläkare i skolans elevhälsoteam. Elevhälsans representanter uppger att elevhälsan på skolan består av en specialpedagog som är på skolan en halvdag i veckan och av en skolsköterska som arbetar omkring tio procent på skolan, med möjlighet till fler timmar vid behov. Elevhälsan uppger vidare att det har funnits en kurator tidigare, men inte det här läsåret 2019/20. Skolläkare tillgodoses, enligt elevhälsan, genom att de har tillgång till vårdcentralen i Grums och då kan de åka dit för att kunna genomföra vaccinationer. Skolsköterskan kan skicka remisser till olika insatser, men det finns ingen skolläkare inom elevhälsan, säger elevhälsans representanter. Detta bekräftas även i intervju med lärare, elever och skolans rektor. Rektorn uppger att det varit en period med stor omsättning av personal i elevhälsan. Tidigare hade de ett avtal med kommunen, som sades upp. Då fick de tag på en skolsköterska, men det blev sedan ett byte igen. Den skolsköterska som de har nu har både funktionen av skolsköterska och kurator och tar mycket samtal med eleverna i denna roll. Rektorn uppger att skolan tidigare läsår haft en kurator som tyvärr inte har möjlighet att arbeta med dem vidare. De ser att det finns ett behov av att eleverna att komma och prata med någon och då går de till skolsköterskan i brist på kurator. Rektor uppger att de formellt har en psykolog som är knuten till verksamheten, men uppger att detta inte kommit igång ännu. Idag har de en annan psykolog som efter behov kan utföra vissa uppdrag kopplat till enskilda elever men som inte är med i elevhälsoteamet. Psykologen har emellertid inte varit aktiv det senaste läsåret. Det är väldigt svårt att få till kompetensen inom elevhälsan, uppger rektorn.

Elever uppger att det finns en sko som är på skolan varannan vecka och som man kan gå till. Annars är det till lärarna man vänder sig till, säger eleverna. Lärarna uppger att specialpedagogen är på skolan en gång i veckan eller med skolsköterskan som är här varannan vecka. Lärarna säger att skolsköterskan också kan komma extra utifrån behov. Lärarna uppger vidare att skolan saknar kurator men säger att skolsköterskan är nästan både kurator och skolsköterska, tidigare fanns det en psykolog som kom in en gång i månaden, men nu har det varit vid behov när det exempelvis behövde göras en stor psykologisk utredning för en elev.

Vidare uttrycker elevhälsas representanter och lärare att förutsättningar för att elevhälsan främst ska kunna arbeta förebyggande och hälsofrämjande i stora delar saknas.

Lärarna uppger att de för närvarande inte kan träffa elevhälsan vid elevhälsoteamsmöten men uppger att det var länge sedan det var ett organiserat möte då inget genomförts läsåret 2019/20. Men lärarna uppger att de har nära till elevhälsans personal för att samtala om det finns behov för en särskild elev.

När det gäller elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande insatser, uppger elevhälsans representanter att skolsköterskan genomför hälsosamtal och följer basprogrammet. Specialpedagogen gör inte så mycket förebyggande insatser. Men pedagogerna genomför mycket, säger de. Lärarna ger under intervjun få exempel på förebyggande och främjande insatser som genomförs av elevhälsan. Det är mest lärarna som gör förebyggande och hälsofrämjande insatser på gruppnivå för eleverna, uppger

lärarna. Visserligen har skolsköterskan varit inne i undervisningen och pratat om sex- och samlevnad men det är nog mer vi lärare som har dessa samtal med eleverna, uppger lärarna.

Elevhälsans personal uppger att de inte haft något elevhälsomöte under innevarande läsår 2019/20. De uppger att de under läsåren innan det har setts för EHT-möten en gång per termin. De beskriver att de istället har ett löpande elevhälsoarbete där det vanligen är en lärare som meddelar specialpedagogen att det finns behov av mer insatser än extra anpassningar och då gör specialpedagogen oftast en utredning.

EHT personalen uppger att de inte heller är med i skolans och den pedagogiska personalens utvärdering av arbetet i skolan och i planeringsarbetet inför kommande terminer.

Skolbibliotek

Vid rundvandringen på skolan besöktes skolans bibliotek som består en bokhylla. Skolbiblioteket utgörs framförallt av en samling skönlitteratur, som delvis består av lärarnas donerade böcker. Böckerna är inte systematiserade eller katalogiserade. I lokalerna finns också uppslagsverk (daterade 1990 samt 1997) samt diverse äldre fackböcker. Vid intervju med eleverna framgår att det är denna samling av böcker som de ser om skolans bibliotek. Eleverna säger att de tycker att kan vara svårt att hitta böcker för att de inte står bokstavsordning. Eleverna berättar att det kommer nya låneböcker från biblioteket en gång per termin. Då brukar de också prata om böcker med bibliotekarien.

Motivering till föreläggande som ingripande

Borgviks skola ekonomisk förenings verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Borgviks skola ekonomisk förening föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Ägar- och ledningsprövning samt ekonomiska förutsättningar

Huvudmannens ekonomiska förutsättningar

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Av utredningen framgår att verksamheten inte burit sina kostnader, att huvudmannens egna kapital är negativt och att huvudmannen därmed saknar medel att hantera resultatmässiga förluster. Det framgår även att det finns en risk för att huvudmannen inte kommer att kunna betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning.

Av utredningen framgår att huvudmannen inte burit sina kostnader, det vill säga att kostnaderna överstiger intäkterna. Huvudmannen har för de senaste fem fastställda boksluten, avseende perioden 1 juli 2014 till 30 juni 2019, redovisat förluster med undantag för räkenskapsår avseende perioden 1 juli 2017 till 30 juni 2018 då en mindre vinst redovisas.

Av utredningen framgår även att huvudmannen har ett negativt eget kapital per den 30 juni 2019. Detta innebär att skulderna överstiger tillgångarna och att huvudmannen därmed saknar medel för att hantera framtida resultatmässiga förluster. Ett negativt eget kapital medför en försämrad överlevnadsförmåga och ökar risken för obestånd eller konkurs. Att återställa det egna kapitalet innebär att det egna kapitalet minst uppgår till summan av medlemsinsatserna. Enligt inlämnad ekonomisk information från huvudmannen är medlemsinsatserna negativa. Medlemsinsatserna kan inte vara negativa utan ska uppgå till minst 0 kronor.

Av utredningen framgår vidare att det finns en risk för att huvudmannen inte kommer att kunna betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning. Visserligen har huvudmannen inga betalningsanmärkningar enligt utdrag från UC eller skulder hos Kronofogden, men de kortfristiga skulderna överstiger omsättningstillgångarna senast fastställda bokslutsdatum per den 30 juni 2019. Det innebär att huvudmannens betalningsförmåga är svag och att det råder en osäkerhet om huvudmannen kommer att kunna betala sina skulder i takt med att de förfaller. Det innebär även att det råder en osäkerhet om huvudmannen har utrymme att hantera oförutsedda utgifter. Det faktum att huvudmannen inte har burit sina kostnader de senaste fem fastställda boksluten bidrar till bedömningen att det finns en risk att huvudmannen inte kommer att kunna betala sina skulder i takt med att de förfaller då det innebär att kassaflödet från den löpande verksamheten är negativt.

Huvudmannen har i utredningen inkommit med preliminära balans- och resultatrappporter avseende perioden 1 juli 2019 till 31 oktober 2019. Den preliminära resultatrapporten redovisar en vinst vilken återställer det egna kapitalet som per 31 oktober 2019 är positivt i balansrapporten. Skolinspektionen gör bedömningen att de preliminära rapporterna inte kan anses tillförlitliga då resultatet som redovisas är missvisande på grund av att det saknas kostnader som borde vara bokförda eller periodiserade. Att det saknas kostnader gör det rimligt att anta att det verkliga resultatet är lägre än vad de preliminära rapporterna visar. Utfallet i de preliminära balans- och resultatrapporterna avseende perioden 1 juli 2019 till 31 oktober 2019 ändrar således inte Skolinspektionens bedömning ovan. Huvudmannen har i utredningen även uppgett att intäkterna är korrekt periodiserade och ökat tack vare fler elever. Dessa uppgifter ändrar inte heller Skolinspektionens bedömning.

Genom ovanstående är det sammantaget utrett att Borgviks Skola Ekonomisk Förening saknar ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Skolinspektionen bedömer att det råder en osäkerhet kring verksamhetens fortlevnad och det finns risk att föreningen hamnar på obestånd. Huvudmannen bedöms sakna ekonomiskt utrymme för att hantera till exempel ett vikande elevunderlag eller ökade kostnader. Det är därför nödvändigt att åtgärder vidtas för att stärka ekonomin hos huvudmannen för att förhindra en plötslig nedläggning av verksamheten och skapa de förutsättningar som krävs för att kunna driva verksamheten vid skolan i enlighet med författningarnas krav.

Av skollagen framgår enligt 2 kap. 5 § skollagen att enskilda får, efter ansökan, godkännas som huvudmän för bland annat förskoleklass, grundskola och fritidshem. Ett krav för att godkännande ska lämnas är att den enskilde har ekonomiska

förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Av 26 kap. 3 § skollagen framgår att Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 §.

I förarbetena till skollagen (prop. 2017/18:158, s. 50 och s. 122) anges att om en tillsynsmyndighet exempelvis konstaterar att det finns en risk att verksamheten inom en nära framtid kommer att gå i konkurs bör detta kunna vara ett skäl att ingripa mot verksamheten. Även om barn, elever eller brukare ännu inte påverkas på ett sätt som kan ge anledning att ingripa på andra grunder kan det finnas skäl att återkalla ett tillstånd så att verksamheten kan avvecklas på ett mer ordnat sätt än genom exempelvis en konkurs mitt under en termin. Ett krav bör därför införas på att aktören ska ha ekonomiska förutsättningar att följa föreskrifterna för verksamheten. Kravet på att den enskilde ska ha ekonomiska förutsättningar att följa föreskrifterna för verksamheten gäller under hela den tid då verksamheten bedrivs.

I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Det kan bli aktuellt att ingripa mot en aktör om ekonomin kraftigt försämras, t.ex. genom vikande elevunderlag eller att aktörens tillgångar minskar, på ett sådant sätt att det påverkar förutsättningarna att bedriva en verksamhet av godtagbar kvalitet enligt lagar och andra föreskrifter. Om verksamheten visar ett underskott bör det vägas in om det finns fonderade eller andra medel, exempelvis en bankgaranti, tillgängliga för att hantera underskottet. En prognos som visar att det finns förutsättningar att inom skäligen tid nå ett överskott kan också vara en indikation på att kravet är uppfyllt.

Skolinspektionens utredning visar att huvudmannen inte har burit sina kostnader, det vill säga att kostnaderna överstiger intäkterna. Senast fastställda bokslut avseende perioden 1 juli 2018 till 30 juni 2019 redovisar huvudmannen en förlust om 241 000 kronor. Enligt årsredovisningar för de fem senaste boksluten, avseende perioden 1 juli 2014 till 30 juni 2019, har huvudmannen redovisat förluster. Undantaget är räkenskapsår avseende perioden 1 juli 2017 till 30 juni 2018 då huvudmannen redovisade ett litet positivt resultat om 10 000 kronor. Ackumulerade förluster uppgår till 342 000 kronor per 30 juni 2019 då huvudmannens verksamhet inte burit sina kostnader över tid.

Av utredningen framgår vidare att huvudmannen har ett negativt eget kapital. Enligt den senast fastställda årsredovisningen, för perioden 1 juli 2018 till 30 juni 2019, redovisar huvudmannen ett negativt eget kapital på minus 342 000 kronor varav medlemsinsatserna uppgår till minus 5 200 kronor. Det innebär att huvudmannens skulder överstiger de totala tillgångarna med motsvarande belopp, och därmed saknas medel för att täcka resultatmässiga förluster.

Av utredningen framgår även att det finns en risk för att huvudmannen inte kommer att kunna betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning. Det finns inga betalningsanmärkningar eller skulder hos Kronofogden enligt utdrag från UC daterat 20 februari 2020, men av årsredovisningen för räkenskapsåret 2018/2019 framgår att de kortfristiga skulderna överstiger omsättningstillgångarna med 232 000 kronor. Det

innebär att det finns skulder som förfaller inom ett år och som inte motsvaras av omsättningstillgångar och det är därmed osäkert hur betalningarna ska finansieras.

I utredningen har huvudmannen inkommit med preliminära balans- och resultatrappporter avseende perioden 1 juli 2019 till 31 oktober 2019. Den preliminära resultatrappporten redovisar en vinst om 386 000 kronor vilket medför att eget kapital i balansrapporten är positivt per den 31 oktober 2019 och uppgår till 44 000 kronor. Medlemsinsatserna är fortfarande negativa och uppgår till 5 400 kronor. Vid förfrågningar till huvudmannen avseende rapporternas tillförlitlighet har huvudmannen uppgett att personalkostnaderna och andra kostnader är lägre i de preliminära rapporterna jämfört med perioden 1 juli 2018 till 30 juni 2019 på grund av att sommaren är med i det korta tidsintervallet. Det finns då eftersläpningar och/eller kostnader som ännu inte fakturerats som inte syns i resultatrappporten. Kostnaderna beräknas vara liknande på årsbasis för de båda perioderna. Huvudmannen har även uppgett vid förfrågningar att intäkterna i den preliminära resultatrappporten är periodiserade. Den intäktsökning som syns jämfört med perioden 1 juli 2018 till 30 juni 2019 kan förklaras av ett ökat elevantal med 4 elever vilket genererar cirka 320 000 kronor extra enligt huvudmannen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Borgviks skola ekonomisk förenings verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Borgviks skola ekonomisk förening föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Ägar- och ledningsprövning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att huvudmannens ägar- och ledningskrets uppfyller de krav på lämplighet som framgår av skollagen. Likaså bedöms ägar- och ledningskretsen uppfylla de krav på insikt i skolförfattningarna och andra relevanta regelverk som behövs för att bedriva skolverksamhet.

Av 2 kap. 5 a § skollagen framgår att följande personer ska omfattas av ägar- och ledningsprövningen när det gäller en juridisk person: Den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, bolagsmännen i kommanditbolag och andra handelsbolag, samt personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

Skolinspektionen har gjort bedömningen att följande personer tillhör ägar- och ledningskretsen i Borgviks skola ekonomisk förening: Styrelsens ordförande CU, styrelseledamöterna TB, EG, OG, JJ, BP och LUD samt styrelsesuppleanten KZ.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

- Undervisningen är strukturerad och utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (5 kap. 2 § skolförordningen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 5 Kursplaner)
- I utbildningen tas hänsyn till elevers olika behov. (1 kap. 4 § och 3 kap. 2 § skollagen, 3 kap. 12 d och f §§ skollagen, 9 kap. 4 a § skolförordningen, Lgr 11, 2.2 Kunskaper)
- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5 § skollagen, Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar)
- Elevers behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § skollagen)
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 7-12 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)
- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen, Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)
- Lärarna vid skolenheten har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. (2 kap. 13 och 17-18 §§ skollagen; 3 § införandelagen)
- Skolenheten har tillgång till och använder ändamålsenlig utrustning, lokaler och digitala verktyg. (2 kap. 35 § skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och fördelar resurser inom skolenheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. (2 kap. 10 § skollagen, Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utbildningen vid skolenheterna genomförs av den huvudman som erhållit godkännande för utbildningen vid respektive skolenhet, samt enligt de villkor som framgår av godkännandet eller särskilda beslut. (2 kap. 5 § skollagen)
- Huvudmannen ser till att rektorer som anställs vid skolenheterna har pedagogisk insikt genom utbildning och erfarenhet samt att de har gått, går eller kommer att gå särskild befattningsutbildning eller utbildning som kan jämföras med denna. (2 kap. 11-12 §§ skollagen)
- Huvudmannens ägar- och ledningskrets har genom erfarenhet eller på annat sätt förvärvat insikt i skolförfattningarna, arbetsrätt, arbetsmiljölagstiftning och de ekonomiska regelverken för att bedriva skolverksamhet i enlighet med författningarnas krav. (2 kap. 5 och 5a §§ skollagen)(se ovan)

- Huvudmannens ägar- och ledningskrets är lämplig utifrån personliga och ekonomiska förhållanden för att bedriva skolverksamhet. (2 kap. 5 och 5 a §§ skollagen)

I den slutliga handläggningen av ärendet har ekonomen Linnea Holmström Svedin, utredaren Sofia Johansson och enhetschefen Frida Eek deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

X Roland Fallström

Roland Fallström

Signerat av: Roland Fallström

Beslutsfattare

X Jonas Nygren

Jonas Nygren

Signerat av: Jonas Nygren

Föredragande

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilaga 1: Fakta om Borgviks skola

Fakta om Borgviks skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Borgviks skola ekonomisk förening under våren 2020. Borgviks skola besöktes av Skolinspektionen den 28 januari 2020.

Borgviks skola i Grums kommun övergick 1997 den från kommunal regi till friskola och skolan drivs idag som ett föräldrakooperativ för barn och elever i förskoleklass till och med årskurs 6. Skolan har 43 elever fördelade på två klasser F-3 och 4-6.

Huvudman för verksamheten är Borgviks skola ekonomisk förening org.nr: 769601-3486. Skolverket beslutade den 17 september 1996 (Dnr 96:704) om godkännande för fristående skola motsvarande grundskola. Godkännandet avser årskurserna 1-6. Skolverket beslutade den 30 juli 2008 (Dnr 2008:1841) om godkännande för fristående förskoleklass.